

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN
Kabinet van de Minister-President

Aan de leden van de MICIV

Kenmerk : 01M418428

's-Gravenhage, 31 oktober 2001

Hierbij informeer ik u over de Commissie van Toezicht en de reeds ondernomen en nog te ondernemen acties ten aanzien van die commissie.

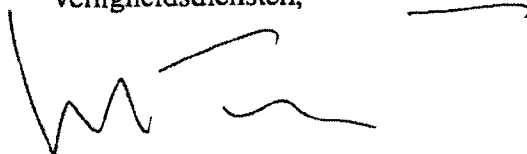
De instelling van de nieuwe Commissie van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten kan op brede parlementaire steun rekenen. Na aanvaarding van het voorstel van de Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten door de Eerste Kamer, naar verwachting rondom de jaarwisseling, zal Hoofdstuk VI (toezicht en klachtbehandeling) onmiddellijk in werking treden. Dit betekent dat er een groot aantal voorbereidende acties moeten worden ondernomen die ertoe dienen de inwerkingtreding van de Commissie van Toezicht zo soepel mogelijk te laten verlopen.

In opdracht van de minister-president heeft de coördinator inmiddels contact opgenomen met de Vice-president van de Raad van State teneinde te attenderen op de rol van het driemanschap (de Vice-president van de Raad van State, de President van de Hoge Raad en de Nationale ombudsman), namelijk het doen van een aanbeveling ten behoeve van de voordracht aan de regering van kandidaten voor de Commissie van Toezicht door de Tweede Kamer. De minister-president heeft inmiddels het driemanschap verzocht om met de voorbereiding van de procedure te starten.

Het ministerie van Algemene Zaken heeft het initiatief genomen bij een aantal voorbereidingshandelingen die ertoe moeten leiden dat de Commissie van Toezicht snel van start kan gaan. Hiertoe behoren de voorbereiding van een Algemene Maatregel van Bestuur waarin de rechtspositieregeling van de leden is opgenomen. AZ zal verder de huisvesting van de commissie verzorgen en voorziet de commissie van de nodige facilitaire support op het gebied van beveiliging, personele en financiële aangelegenheden en op ICT-gebied. Voorts zal de voorzitter van de Commissie van Toezicht, indien gewenst, facilitaire ondersteuning verkrijgen bij het opstellen van een reglement van orde en bij het zoeken naar personeel ten behoeve van het secretariaat van de commissie.

N.B. Bijgevoegd is de wettekst van Hoofdstuk 6: toezicht en klachtbehandeling.

De Coördinator van de inlichtingen- en
veiligheidsdiensten,

Drs. W.J. Kuijken.

HOOFDSTUK 6. TOEZICHT EN KLACHTBEHANDELING

Paragraaf 6.1 Instelling, samenstelling en andere bijzondere bepalingen betreffende de commissie van toezicht

Artikel 59

1. Er is een commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
2. De commissie van toezicht is belast met:
 - a. het toezicht op de rechtmatigheid van de uitvoering van hetgeen bij of krachtens deze wet en de Wet veiligheidsonderzoeken is gesteld;
 - b. het gevraagd en ongevraagd inlichten en adviseren van Onze betrokken Ministers aangaande de door de commissie geconstateerde bevindingen. Desgewenst kan de commissie onze betrokken Ministers vragen deze inlichtingen en adviezen ter kennis van een of beide Kamers der Staten Generaal te brengen, waarbij de werkwijze zoals beschreven in artikel 75 van overeenkomstige toepassing is.
 - c. het adviseren van Onze betrokken Ministers terzake van het onderzoeken en beoordelen van klachten;
 - d. het ongevraagd adviseren van Onze betrokken Ministers terzake van de uitvoering van artikel 33a.

Artikel 60

1. De commissie van toezicht bestaat uit drie leden, onder wie de voorzitter.
2. De leden worden benoemd bij koninklijk besluit op voordracht van Onze betrokken Ministers gezamenlijk voor een tijdvak van zes jaar en kunnen slechts eenmaal worden herbenoemd. Voor de benoeming van de leden wordt door de Tweede Kamer der Staten-Generaal per vacature een voordracht van drie personen gedaan waaruit Onze betrokken Ministers een keuze maken. Bij haar voordracht slaat de Tweede Kamer zodanig acht als haar dienstig voorkomt op een door de vice-president van de Raad van State, de president van de Hoge Raad der Nederlanden en de Nationale ombudsman gezamenlijk opgemaakte aanbevelingslijst van ten minste drie kandidaten per vacature.
3. Onze betrokken Ministers kunnen de Tweede Kamer verzoeken een nieuwe voordracht te doen.
4. Ten minste twee van de drie leden, onder wie de voorzitter, dienen aan een universiteit dan wel de Open Universiteit waarop de Wet op het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek betrekking heeft, het doctoraat in de rechtsgeleerdheid of het recht om de titel meester te voeren te hebben verkregen.
5. Alvorens hun ambt te aanvaarden leggen de leden in handen van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken, af:
 - a. de eed of verklaring en belofte dat zij tot het verkrijgen van hun benoeming rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of onder welk voorwendsel ook, aan iemand iets hebben gegeven of beloofd, alsmede dat zij om iets in hun ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte hebben aangenomen of zullen aannemen;
 - b. de eed of belofte van trouw aan de Grondwet.
6. De leden dienen de Nederlandse nationaliteit te bezitten.
7. De leden vervullen geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun functie of op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
8. De betrekkingen van de leden worden door de voorzitter openbaar gemaakt.

Artikel 61

Aan de leden van de commissie van toezicht wordt bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze betrokken Ministers gezamenlijk, ontslag verleend:

- a. op verzoek van de betrokkene;
- b. wanneer de betrokkene uit hoofde van ziekten of gebreken blijvend ongeschikt is zijn functie te vervullen;
- c. bij de aanvaarding van een betrekking als bedoeld in artikel 60, zevende lid;
- d. bij het verlies van Nederlanderschap;
- e. wanneer betrokkene bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
- f. wanneer betrokkene ingevolge onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surseance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld;
- g. wanneer naar het oordeel van Onze betrokken Ministers gezamenlijk, gehoord de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betrokkene door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem te stellen vertrouwen.

Artikel 62

1. Door Onze betrokken Ministers gezamenlijk wordt een lid van de commissie van toezicht op non-actief gesteld, ingeval:

- a. hij zich in voorlopige hechtenis bevindt;
- b. hij bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
- c. hij onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surseance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld ingevolge een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak.

2. Door Onze betrokken Ministers gezamenlijk kan een lid van de commissie op non-actief worden gesteld, indien tegen hem een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van een misdrijf wordt ingesteld of indien er een ander ernstig vermoeden is voor het bestaan van feiten of omstandigheden die tot ontslag, anders dan op gronden vermeld in artikel 61, onder b, zouden kunnen leiden.

3. In het geval, bedoeld in het tweede lid, eindigt de non-activiteit na drie maanden. Door Onze betrokken Ministers gezamenlijk kan de non-activiteit telkens met ten hoogste drie maanden worden verlengd. De non-activiteit wordt door Onze betrokken Ministers gezamenlijk beëindigd zodra de grond voor non-activiteit is vervallen.

Artikel 63

Bij algemene maatregel van bestuur worden de bezoldiging, de aanspraken in geval van ziekte, alsmede de overige rechten en plichten die betrekking hebben op de rechtspositie van de leden van de commissie van toezicht geregeld, voor zover daarin niet bij de wet is voorzien.

Artikel 64

1. De commissie van toezicht beschikt te harer ondersteuning over een secretariaat.
2. De tot het secretariaat behorende personen worden bij koninklijk besluit op voordracht van Onze betrokken Ministers gezamenlijk, op aanbeveling van de voorzitter van de commissie benoemd, geschorst en ontslagen.
3. Bij koninklijk besluit op voordracht van Onze betrokken Ministers gezamenlijk, kan worden bepaald in welke gevallen de tot het secretariaat behorende personen door de voorzitter van de commissie kunnen worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 65

Op de leden van de commissie van toezicht alsmede de tot het secretariaat behorende personen is artikel 10, eerste en tweede lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de ontheffing, bedoeld in het tweede lid, wordt verleend door Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken.

Artikel 66

De commissie van toezicht stelt voor haar werkzaamheden een reglement van orde op. Dit reglement wordt in de Staatscourant geplaatst.

Artikel 67

De vergaderingen van de commissie van toezicht zijn niet openbaar.

Artikel 68

Vervallen

Paragraaf 6.2 De taakuitvoering door de commissie van toezicht

Paragraaf 6.2.1 Algemene bepalingen terzake het uitoefenen van het toezicht

Artikel 69

1. Onze betrokken Ministers, de hoofden van de diensten, de coördinator en voorts een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze wet en de Wet veiligheidsonderzoeken verstrekken desgevraagd aan de commissie van toezicht alle inlichtingen en verlenen haar alle overige medewerking die zij voor een goede uitoefening van haar taak noodzakelijk acht. De commissie van toezicht wordt desgevraagd rechtstreekse toegang verleend tot de in het kader van de uitvoering van deze wet en de Wet veiligheidsonderzoeken verwerkte gegevens.
2. Bij de verstrekking van inlichtingen als bedoeld in het eerste lid wordt, indien daartoe aanleiding bestaat, aangegeven welke inlichtingen in het belang van de nationale veiligheid ter uitsluitende kennisneming van de commissie van toezicht dienen te blijven.

Artikel 70

1. De commissie van toezicht kan, indien zij dat voor een goede uitoefening van haar taak noodzakelijk acht, de personen, bedoeld in artikel 69, eerste lid, en andere personen als getuige of als deskundige om inlichtingen verzoeken en deze oproepen om voor haar te verschijnen.

2. Het verzoek geschiedt schriftelijk en vermeldt zo veel als mogelijk de feiten waaromtrent door de getuige of de deskundige inlichtingen dienen te worden verstrekt. Indien de getuige of de deskundige is opgeroepen om voor de commissie te verschijnen, vermeldt het verzoek tevens de plaats en het tijdstip waarop deze zal worden gehoord en de gevolgen die zijn verbonden aan het niet verschijnen. De oproeping om te verschijnen geschiedt bij aangetekende brief of bij brief met ontvangstbevestiging.

3. De getuige of de deskundige is verplicht alle inlichtingen te verschaffen die de commissie van toezicht voor een goede taakuitoefening noodzakelijk acht en daartoe, indien de commissie van toezicht dat in haar verzoek heeft aangegeven, in persoon te verschijnen. De opgeroepene kan zich laten bijstaan door een raadsman.

4. De verplichting om voor de commissie te verschijnen geldt niet voor Onze betrokken Ministers. Wanneer een minister niet verschijnt, laat hij zich vertegenwoordigen.

5. Indien een ambtenaar die betrokken is bij de uitvoering van deze wet ingevolge dit artikel als getuige of als deskundige optreedt is artikel 82, tweede lid, niet van toepassing.

6. De commissie van toezicht kan bevelen dat personen die, hoewel wettelijk opgeroepen, niet zijn verschenen, door de openbare macht voor haar worden gebracht om aan hun verplichtingen te voldoen.

7. De getuige of de deskundige kan zich van het verstrekken van inlichtingen verschonen wegens ambts- of beroepsgeheim, doch alleen voor zover het inlichtingen betreft waarvan de wetenschap aan hem als zodanig is toevertrouwd.

Artikel 71

1. De commissie van toezicht kan bevelen, dat getuigen niet zullen worden gehoord dan na het afleggen van de eed of belofte. De getuige legt in dat geval in handen van de voorzitter van de commissie van toezicht de eed of de belofte af, dat hij zal zeggen de gehele waarheid en niets dan de waarheid.

2. De deskundigen zijn verplicht hun taak onpartijdig en naar beste weten te verrichten.

Artikel 72

1. De commissie van toezicht is bevoegd om, indien een goede taakuitvoering dat noodzakelijk maakt, bepaalde werkzaamheden aan deskundigen op te dragen.

2. De deskundige die zijn opdracht heeft aanvaard, is verplicht zijn taak onpartijdig en naar beste weten te verrichten.

Artikel 73

De commissie van toezicht dan wel een daartoe door haar aangewezen lid is bevoegd alle plaatsen te betreden, met uitzondering van een woning zonder toestemming van de bewoner, voor zover dat voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig is. De commissie dan wel het aangewezen lid kan zich daarbij doen vergezellen van door de voorzitter aangewezen personen van het secretariaat, bedoeld in artikel 64.

Paragraaf 6.2.2 De uitoefening van het toezicht

Artikel 74

1. In het kader van haar toezichthoudende taak, bedoeld in artikel 59, tweede lid, onder a, is de commissie van toezicht bevoegd tot het verrichten van onderzoek naar de wijze waarop hetgeen bij of krachtens deze wet of de Wet veiligheidsonderzoeken is gesteld, is uitgevoerd.

2. De commissie van toezicht kan voorts een onderzoek als bedoeld in het eerste lid verrichten op een daartoe strekkend verzoek van elk van de beide kamers der Staten-Generaal.

3. Aan Onze betrokken Minister alsmede de commissie, bedoeld in artikel 8, vierde lid, wordt van een voorgenomen onderzoek mededeling gedaan.

Artikel 75

1. De commissie van toezicht stelt naar aanleiding van het door haar verrichte onderzoek een toezichtsrapport op. Het toezichtsrapport bevat een openbaar deel, waarop artikel 8, derde lid, van overeenkomstige toepassing is.

2. Alvorens het toezichtsrapport vast te stellen, stelt de commissie van toezicht Onze betrokken Minister in de gelegenheid zich binnen een door de commissie gestelde redelijke termijn op de in het toezichtsrapport opgenomen bevindingen te reageren.

3. Na ontvangst van de reactie van Onze betrokken Minister stelt de commissie van toezicht het toezichtsrapport vast. Zij kan naar aanleiding van haar bevindingen Onze betrokken Minister aanbevelingen doen met betrekking tot eventueel te treffen maatregelen.

4. Het toezichtsrapport wordt na vaststelling door de commissie van toezicht gezonden aan Onze betrokken Minister.

5. Onze betrokken Minister zendt het openbare deel van het toezichtsrapport alsmede zijn reactie daarop binnen zes weken aan de beide kamers der Staten-Generaal. Het deel van het toezichtsrapport, waarin gegevens als bedoeld in artikel 8, derde lid, zijn opgenomen, wordt door Onze betrokken Minister met zijn reactie daarop, binnen zes weken ter vertrouwelijke kennisneming gezonden aan de commissie, bedoeld in artikel 8, vierde lid.

Paragraaf 6.3 Verslaglegging door de commissie van toezicht

Artikel 76

1. De commissie van toezicht brengt jaarlijks voor 1 mei een openbaar verslag uit van haar werkzaamheden. Het verslag wordt aangeboden aan beide kamers der Staten-Generaal en aan Onze betrokken Ministers. Artikel 8, derde en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Het openbare jaarverslag wordt algemeen verkrijgbaar gesteld.

Paragraaf 6.4 Overige bepalingen met betrekking tot de commissie van toezicht

Artikel 77

1. Gegevens die door Onze betrokken Ministers, de hoofden van de diensten, de coördinator en andere bij de uitvoering van deze wet en de Wet veiligheidsonderzoeken betrokken ambtenaren ten behoeve van de taakuitoefening door de commissie van toezicht daaraan zijn verstrekt en aldaar berusten, zijn niet openbaar.

2. Verzoeken om kennisneming of openbaarmaking van deze gegevens worden geweigerd.

3. Artikel 42 is van overeenkomstige toepassing op de archiefbescheiden die berusten bij de commissie van toezicht, met dien verstande dat voor Onze betrokken Minister wordt gelezen: Onze betrokken Minister wie het aangaat.

Artikel 78

De artikelen 15 en 16 zijn van overeenkomstige toepassing op de commissie van toezicht.

Paragraaf 6.5 De behandeling van klachten.

Artikel 79

1. Een ieder heeft het recht bij de Nationale ombudsman een klacht in te dienen over het optreden of het vermeende optreden van Onze betrokken Ministers, de hoofden van de diensten, de coördinator, en de voor de diensten en de coördinator werkzame personen jegens een natuurlijke of rechtspersoon ter uitvoering van deze wet of de Wet veiligheidsonderzoeken.

2. Alvorens een klacht in te dienen bij de Nationale ombudsman, stelt de klager Onze betrokken Minister wie het aangaat in kennis van de klacht en stelt hij deze in de gelegenheid diens zienswijze daarop te geven.

3. Onze betrokken Minister wint, alvorens zijn zienswijze als bedoeld in het tweede lid te geven, omtrent de klacht het advies in van de commissie van toezicht. Afdeling 9.3 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing. In afwijking van artikel 9:14, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht kan Onze betrokken Minister geen instructies geven aan de commissie van toezicht.

Artikel 80

1. De Nationale ombudsman deelt zijn oordeel omtrent de klacht schriftelijk en, voor zover de veiligheid dan wel andere gewichtige belangen van de staat zich daartegen niet verzetten, met redenen omkleed aan de klager mede.

2. De Nationale ombudsman deelt zijn oordeel omtrent de klacht schriftelijk mede aan Onze betrokken Minister. De Nationale ombudsman kan bij die mededeling met redenen omkleed de aanbevelingen doen die hij dienstig oordeelt. De Nationale ombudsman kan, indien de strekking van de aanbevelingen daartoe naar zijn oordeel aanleiding geeft, die ook aan de klager mededelen.

3. Onze betrokken Minister stelt de Nationale ombudsman binnen zes weken schriftelijk op de hoogte van de gevolgen die hij aan het oordeel alsmede aan de aanbevelingen verbindt.

4. Onze betrokken Minister zendt het oordeel van de Nationale ombudsman, zijn aanbevelingen alsmede de door hem daaraan te verbinden gevolgen aan de commissie, bedoeld in artikel 8, vierde lid. De aanbevelingen van de Nationale ombudsman, voor zover die niet tevens zijn medegedeeld aan de klager, alsmede de door Onze betrokken Minister aan het oordeel verbonden gevolgen worden ter vertrouwelijke kennisgeving aan de commissie, bedoeld in artikel 8, vierde lid, medegedeeld.

HOOFDSTUK 7. GEHEIMHOUDING

Artikel 81

1. Onverminderd de artikelen 98 tot en met 98c van het Wetboek van Strafrecht, is een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze wet en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, verplicht tot geheimhouding daarvan behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot